

Miloslav Švandrlík

TAJEMSTVÍ OHNIVÝCH KOULÍ

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

6.

Marie Majerová byla mimořádně rozrušena. Jako by ji napadlo nějaké krvelačné monstrum s tváří Marie Pujmanové. Nemohla se vzpamatovat a trásla se jako při záchvatu bahenní zimnice. Delší dobu nebyla schopna výpovědi. Na naléhavé otázky odpovídala blekotáním a zmatenými gesty. Teprve po několika minutách se jakžtakž vzpamatovala a pokoušela se vysvětlit důvod svého podivného chování.

„Tam!“ ukázala nad pelest postele. „Tam jsem to viděla! Létały tam ohnivé koule a výsměšně na mne syčely. Jako nějácí hadi! Poletovaly tam, jako by s nimi někdo žongloval, a já jsem cítila jejich nebezpečnost!“

„Ale Mařenko!“ ozval se Jan Drda. „Šlo zcela určitě o přelud. Jsi přece marxistka, a tak nemůžeš věřit v takové nesmysly!“

„Jsem marxistka,“ souhlasila Majerová, „ale co jsem viděla, to jsem viděla! Přece si nemohu vymyslet poletující ohnivé koule! Pokud vím, ještě nikdo nezapochyboval o mém zdravém rozumu! Nejsem blázen, Drdo!“

„To tady nikoho nenapadlo,“ snažil se ji uklidnit poslanec, „a všichni si vážíme tvého zdravého úsudku. Ale přeludy uprostřed noci, a navíc v cizím prostředí může mít každý. Je pravděpodobné, žeš tvrdě usnula a při náhlém probuzení jsi měla halucinace. Taková věc neodporuje světovému názoru a nikdo se nad tím nepozastaví.“

„Žádné halucinace jsem neměla!“ zvýšila hlas národní umělkyně. „Tady nad tou pelestí létały ohnivé koule, které jsem viděla tak jasně, jako teď vidím tebe a některé další soudruhy. Připouštím, že je to velice neobvyklé, ale musím trvat na existenci tohoto jevu.“

„Pokud se v tomto pokoji zjevují ohnivé koule,“ zamyslel se Drda, „je třeba učinit nějaká opatření. Dáme ti jiný, stejně hodnotný pokoj

a na jev, který jsi nám popsala, zavoláme odborníky. Kolik těch koulí vlastně bylo?“

„Dvě,“ pravila Majerová „a oslnivě svítily. Syčely a dost možná, že jen náhodou nevybuchly. Třeba šlo o promyšlený atentát na mou osobu. Třídní nepřátelé se mě snažili zlikvidovat a jejich technika selhala.“

„To je závažné podezření,“ konstatoval Drda, „které nesmíme brát na lehkou váhu. Jestli se mezi nás vetřel třídní nepřítel, je třeba mu odpovědět po bolševicku. V každém případě, Mařenko, musíš přejít do vedlejšího pokoje.“

Národní umělkyně začala balit. Nasadila si umělý chrup a vyslovila naději, že už se podobného překvapení nedočká.

„Přijela jsem na Dobříš potěšit se se soudruhy,“ mumlala, „a stala jsem se obětí zákeřného útoku. Imperialističtí agenti číhají na každém kroku. Ostražitost a bdělost je naší svatou povinností!“

Odšourala se na nové lůžko, zatímco v podezřelém pokoji setrval Jan Drda s Norbertem Frýdem a Otou Šafránkem. Trochu nejistě se rozhlížel a pak bezradně rozhodil rukama. „Baba nás buď vodí za nos,“ vyslovil svůj názor, „nebo už začíná blouznit.“

„Taky je možné,“ vyslovil podezření Frýd, „že se chce pomstít za ty Holubičky od Pujmanové. Říká se, že je Mařenka dost mstivá.“

Šafránek, který měl právě rozepsanou detektivku, systematicky hledal stopy po ohnivých koulích. Nenašel je. „S pravděpodobností, která hraničí s jistotou,“ pravil, tváře se jako Sherlock Holmes, „mohu prohlásit, že v této místnosti žádné ohnivé koule nepoletovaly. Nezůstal po nich zápach, přičmoudliny ani oharky. Ba ani stopy popele.“

Drda se ani trochu nedivil.

„Je to výmysl,“ řekl, „ale přesto ho nemůžeme jen tak pominout. Tu kravinu vyřkla významná národní umělkyně, přítelkyně několika klasiků české literatury. Její zásluhy o naši kulturu jsou nezpochybnitelné. Před touto ženou je třeba se poklonit a respektovat její názory.“

„V tom případě zavolej Veřejnou bezpečnost,“ poradil mu Šafránek, „která jistě ráda přijede. Zítra se v Dobříši nebude mluvit o ničem jiném, než že se na zámku spisovatelé poprali.“

„Já bych raději volal pyrotechniky,“ navrhl Frýd, „protože ti jediná si dovedou poradit s předměty, jako jsou ohnivé koule.“

„To zní rozumně,“ děl Drda, „pokud ovšem ohnivé koule existují. Jestliže si je Mařenka vymyslela, žádný pyrotechnik s nimi nehne. Snad bychom se nejdřív měli obrátit na všechny přítomné členy strany. Náš zásah musí být ideově zaštitěn.“

„Straníci jsou z velké části ožralí,“ ušklíbl se Frýd, „a někteří by ten případ rozkecali. Zítra by se nám chechtala celá Praha!“

„Dobrá,“ přikývl Drda. „Začnu jednat zítra ráno a požádám Marii Majerovou, aby se zúčastnila vyšetřování.“

7.

Marie Majerová nemohla dospat. V novém pokoji vlastně vůbec ne-usnula a stále se rozhlížela po ohnivých koulích. I když se neobjevily, národní umělkyně na ten zážitek nemohla zapomenout.

„Tohle člověk zažije na stará kolena v místě,“ brumlala, „kde se scházejí socialističtí spisovatelé! Toto má být centrem pokrokové tvorby! Místo toho zde dochází k úkazům, které jsou svou podstatou pobuřující a protistátní. Kdybych nebyla marxistka s pevným základem, mé materialistické cítění by mohlo být otřeseno. To jsem zvědavá, co s tím ten Drda udělá! Píše pohádky o čertech, tak ať nějakého popadne za rohy a vynese na světlo!“

Pak se náhle rozhodla, že svůj pobyt na Dobříši rázně ukončí. Tento zámek jí není hoden a mezi hornickými učni by jí bylo neskonale lépe. Zítra se opět zúčastní veselice v hornickém domě a bude mezi svými, kde se do její duše vrátí pohoda. Všichni budou opěvovat svou spisovatelku a ona jim za to poví roztomilou historku o soudruhu Gottwaldovi. A možná přidá něco o kladenském rodáku Toníčkoví Zápotockém. Do jiných vzpomínek se pouštět nebude, jelikož by mohla snadno sklouznout ke koulím.

Národní umělkyně se umyla a bez jakéhokoliv humbuku opustila zámek. Spisovatelé ještě hluboce spali, jelikož jim není vlastní dělnická píle a systematická pracovitost. Propásl Mařenčin odchod, který zaznamenali teprve po několika hodinách.

„Co teď?“ otázal se Drda a zamžikal dosud nerozkoukanýma očima. „Máme to smést ze stolu? Jak můžeme otevřít případ bez hlavní svědkyně? To bychom byli orgánům pro smích!“

„Jsem pro to,“ navrhl Frýd, „prohlédnout si ještě jednou Mařenčin pokoj. Teď, za denního světla, nám nemůže nic uniknout.“

„Také by bylo rozumné,“ přemítal Ota Šafránek, „zeptat se personálu, který zde byl zaměstnán v dobách, kdy byl zámek v soukromých rukou. Třeba tu ohnivé koule poletovaly už tenkrát a nyní se jedná o jakousi tajemnou recidivu.“

„Doufám, že nemáš pravdu, Oto,“ zasmušil se Drda. „Máme dost problémů i bez ohnivých koulí! Pokud zde docházelo k tajemným jevům již za Colloredů, těžko ten případ vyřešíme mávnutím ruky!“

Ale přivolanému hospodářskému správci se zjevně do výpovědi nechtělo. Kroutil se a zdůrazňoval, že do strany vstoupil již v pětačtyřicátém roce a předtím podporoval v brdských lesích partyzány, za což byl vyznamenán medailí druhého stupně. Pak ale přece jen promluvil.

„Něco o ohnivých koulích jsem slyšel od starého Šťovíka,“ vzpomněl si, „který je v penzi, tuším, že v Mníšku pod Brdy. To byl takový rozumbrada, který miloval historické drby. Na Rožmberku viděl bílou paní, v Bechyni zakletého mnicha a tady zase ohnivé koule. Nikdo mu moc nevěřil už proto, že všichni kolem byli uvědomělí a vstoupili do strany. Docela si oddychli, když ten starý idealista dovršil duchodový věk a odstěhoval se do Mníšku. Jo, taky se tady chlubil, že je vzdáleným synovcem Káji Maříka.“

Tyto řeči Drdu příliš neuklidnily. „Jestli tu lítaly ohnivé koule už v minulosti,“ mínil, „bylo by třeba s tím něco udělat!“

„Já bych se od toho úplně distancoval,“ řekl Norbert Frýd, „protože by se mohly objevit další problémy. Po ohnivých koulích se objeví bílá paní, po ní bezhlavý rytíř, a nakonec někoho pokoušou tři černí psi. Nejlepší bude existenci ohnivých koulí popřít a v případě nutnosti marxisticky zatloukat!“

„A kdyby se to přece jen ukázalo jako problém,“ děl Šafránek, „můžeme to zesměšnit. Nastupuji do Dikobrazu jako šéfredaktor a tam je dost prostoru po pranýřování podobných jevů. Umím si představit takovou novelu na pokračování, kterou by jistě čtenáři rádi uvítali.“

„Nejde o čtenáře,“ mračil se Drda, „ale o politický dopad, který by to mohlo mít. Nezapomínej, že ve hře je Mařenka Majerová! Tu nemůžeš zesměšňovat a nařknout, že věří idealistickým bludům. To je totéž jako napadnout Gustu Fučíkovou! Musíš respektovat, že existují socialistické svěťce, které jsou přísně hájeny!“

„Samozřejmě by nešlo o Marii Majerovou,“ připouštěl Šafránek, „vynechali bychom i titul národní umělkyně. I zámek by koneckonců mohl být jiný. Ležel by na Moravě někde u Dyje a nedaleko by byly vinné sklípky, obhospodařované právě založeným JZD. Ohnivé koule by tam poletovaly po nadměrné konzumaci alkoholu a viděli by je zejména lidé nábožensky zatížení.“

„Proč by na jižní Moravě měly létat ohnivé koule?“ divil se Frýd. „Což takhle planoucí valašky?“

„Ať tam bude poletovat cokoliv,“ řekl Drda, „náš problém to nevyřeší. Jestli bude mluvit Mařenka Majerová nebo to vynese někdo ze spisovatelů, vrátí se nám to jako bumerang a nějaký zámek u Dyje to nezachrání, ať v něm budou poletovat třeba lahve burčáku. Mám takový pocit, že z té pasti jen tak neunikneme!“

8.

Drda se nemýlil. Již po třech dnech ho v Poslanecké sněmovně odchytil Jiří Hendrych.

„Co se to na tom vašem zámku děje?“ otázal se. „Strana vám poskytla prostory pro tvůrčí vzepětí a vy tam pořádáte roje čarodějnic nebo co! Zastav se u mne, musíme si o tom popovídat.“

Takže se nedalo nic dělat. Taková pozvání se neodmítala.

„Soudruhu Drdo,“ řekl tajemník o pár hodin později na ÚV, „jde o zdánlivou maličkost, ale já ji za takovou titěrnost nepovažuji. Nějak se v naší zemi rozmáhá iracionalita a to je vždycky znepokojující. Jakmile marxisté začnou koketovat s idealistickými bludy, znamená to ústup od revolučních teorií. To si doufám uvědomuješ!“

Drda si to uvědomoval, avšak nevěděl, jak na tyto náznaky reagovat. Jeho pýchou a osobní zásluhou bylo získání dobříšského zámku do péče Svazu československých spisovatelů. Snažil se, aby v něm dominovala první garnitura, kterou čtenáři znají a o které se často píše v novinách. S komplikacemi příliš nepočítal, a s poletováním ohnivých koulí teprve ne.

Leč Hendrych byl jiného názoru. „Šíří se fámy,“ mračil se, „které neprospívají straně ani spisovatelům. Jde-li o ojedinělý případ, jsme ochotni přimhouřit oči. Nejsme hnidopiši a dovedeme být velkorysí. Ale co když se to bude opakovat? Soudružka Majerová se pouze polekala, avšak mohla také vážně onemocnět. Nebo dokonce skonat! Taková věc by se nedala ututlat a my bychom to museli řešit jako ideologický průšvih stěžejního významu. Tak je to, soudruhu Drdo! Na Hluboké nebo Rožmberku může klidně strašit. Tam je to součástí koloritu a víceméně se s tím počítá. Nad bílou paní se nikdo nepozastaví. Ale

Dobříš je něco úplně jiného! Tam se schází komunita pokrokových spisovatelů, o něž se naše strana hodlá opřít. Lidé jako ty nebo Marie Majerová jsou toho zárukou. Na Dobříši strašit nesmí, právě tak jako nesmí strašit na ÚV nebo v Poslanecké sněmovně!“

„Ono nestraší ani na Dobříši,“ vmlouval se Drda, „a já osobně jsem ani ty ohnivé koule neviděl!“

„Ale viděla je národní umělkyně Marie Majerová!“ vykřikl tajemník, „a to je varovný signál. Proč je viděla právě ona? Nebyl v tom něčí záměr? Nesnažil se někdo starou komunistku zmást a vyvrátit z kořenů? Nebo šlo dokonce o útok na její zdraví?“

Hendrych se k Drdovi naklonil, jako by mu hodlal svěřit veliké tajemství.

„Jistě chápeš,“ zašeptal, „že skandál okolo milované autorky našich horníků by nám neprospěl. Při takových příležitostech se vynášejí na povrch dávno zapomenuté věci a pere se staré špinavé prádlo. Tomu nezabráníš ani zostřenou cenzurou. Jistě víš, jak se mluví o soudruhu Fučíkovi. Každou chvíli se objeví některá jeho bývalá milenka a honosí se jeho milostnými dopisy. Tyto intimity jsou dokonce prodávány ve známé pivnici. Ani si nedovedeš představit, jak to rmoutí soudružku Fučíkovou.“

„Dovedu,“ řekl Drda. „Je to nehoráznost nejvyššího stupně!“

„Vystihls to přesně,“ přikývl Hendrych. „Já sám jsem rozhořčen a soudruh Novotný je přímo nasrán! Tyto potíže považuje za zcela zbytečné. Ale sleduje je velmi bedlivě! Dokonce prohodil jakousi poznámku na toto téma při mariáši a to je velice neobvyklé. Bojíme se totiž dominového efektu. Víš, jak snadno se dá do pohybu horská lavina! Stačí výkřik, cinknutí zvonku a škod se nedopočítáš! Jak to vidíš ty, soudruhu Drdo?“

Šlo o zlomyslnost namířenou proti Marii Majerové, nebo o nějakou podivnou náhodu? Drda bezradně pokrčil rameny. Upozornil tajemníka ještě jednou, že on sám ohnivé koule neviděl. Pouze slyšel zaječení národní umělkyně a to je všechno.

„To, co viděla soudružka Majerová,“ vzdychl Hendrych, „nemůžeme popřít. Jde o křišťálově čistou komunistku, jejíž každé slovo je nezpochybnitelné. Mohla být ovšem ošálena!“

„Kým?“ otázal se Drda. „Byla v pokoji sama.“

„To není podstatné,“ poučil ho ideolog, „protože poslední dobou jsem viděl spoustu prapodivných jevů. Je zde totiž početná skupina parapsychologů, kteří nabízejí straně své schopnosti. Považoval jsem je za šílence, ale když předváděli své umění, byl jsem dokonale zmaten. To, co jsem viděl, jsem nedovedl vysvětlit. A nejhorší je, že příznivci toho zvláštního oboru jsou také někteří soudruzi, o jejichž politické vyspělosti jsem nikdy nepochyboval. Snad už jsi slyšel, že se v této věci angažují soudruzi Kahuda a Lomský. Zejména u čtyřhvězdičkového generála mě to překvapilo. Také mi chtěli předvést jakýsi telepatický pokus, přičemž každý držel jeden konec dlouhého lana a Kahuda křičel na generála: ‚Bohouši, zabejči se!‘ Byl jsem tím dokonale rozladěn, protože dialektický materialismus dostává na prdel! Navíc nevím, kde všude se tyhle nauky rozlézají a nalézají živnou půdu. Vsadil bych se, že se jimi zabývají i někteří spisovatelé.“

„Toho jsem opravdu nevšiml,“ snažil se ho uklidnit Drda. „Někteří z nás píšou o pohádkových bytostech, ale to není parapsychologie.“

„Zavolal jsem tě proto,“ vysvětloval Hendrych, „aby sis uvědomil, že ostražitost a bdělost není žádná fráze. Je třeba se rozhlížet a vidět. Tady, právě tak jako na Dobříši. Třeba tam něco chystá nějaký parapsycholog a nemusí jít jen o ohnivě koule! Právě prostředí historického objektu vyhovuje rozličným kejklářům!“

„Dobrá, dám si pozor!“ slíbil Drda, „ale moc si od toho neslibuju. Škoda, že mezi nás nejezdí Vítězslav Nezval, ten se v kouzlech a čárech doslova vyžívá. Sestavuje horoskopy, vykládá karty...“

„No vidíš!“ řekl Hendrych. „ale jinak je to marxisticky založený génius. Tím se zabývat nemusíme. Je však možné, že má epigony, kteří zkoušejí čarovat jako jejich mistr. Je třeba se na takové možnosti zaměřit a sledovat je! Strana musí vědět o všem a já zodpovídám

za ideologickou oblast. Když se mě soudruh Novotný zeptá, musím uspokojivě odpovědět. A nyní, zdá se, je na pořadu dne parapsychologie. Tvé teritorium je Dobříš a tam to musíš ohlídat!“

Drda to samozřejmě slíbil. Už proto, že doufal, že zítra bude na pořadu dne něco jiného.

Miloslav Švandrlík

Tajemství ohnivých koulí

Návrh obálky Jarmila Růžičková
Grafické zpracování obálky Lukáš Tuma.

Redakce Judith Random.

Vydalo Nakladatelství Epoque, s. r. o.,
Kaprova 12, 110 00 Praha 1,
v roce 2018 jako svou 664. publikaci.

První vydání, 144 stran.

Sazbu a litografii provedlo studio Prestig.

Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s. r. o.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Knihy Nakladatelství Epoque můžete zakoupit
u svého knihkupce nebo si je lze objednat:
písemně na adrese: Kaprova 12, 110 00 Praha 1 – Staré Město,
telefonicky na čísle: 224 810 353,
e-mailem na adrese: objednavky@epocha.cz,
na internetové stránce: www.epocha.cz